
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 1/2020

PÖYTÄKIRJA

AIKA KESKIVIKKONA 1.4.2020 klo 13.00–14.55

PAIKKA Zoom-etäkokous

JÄSENET

prof. Mikko Alava (Aalto)
vararehtori Paula Eerola (HY), puheenjohtaja
prof. Kari J. Eskola (JYU)
vararehtori Jari Hämäläinen (LUT)
~~vararehtori Henrik Kuunttu (JYU)~~
dekaani Kai Nordlund (HY) (*kohdat 1–7*)
vararehtori Ossi Naukkarinen (Aalto), varapj.
(*kohdat 1–9*)
varadekaani Samuli Siltanen (HY)
provosti Jarmo Takala (TAU)
vanhempi tutkija Tapio Lampén (HIP henkilöstö)
laboratorionjohtaja Maarit Muikku (STUK)

VARAJÄSENET

~~prof. Adam Foster (Aalto)~~
~~varadekaani Marja Liisa Riekkola (HY)~~
~~prof. Paul Greenlees (JYU)~~
~~prof. Erkki Lähderanta (LUT)~~
varadekaani Ari Jokinen (JYU)
~~prof. Minna Palmroth (HY)~~
~~prof. Harri Lipsanen (Aalto)~~

~~prof. Mikko Ritala (HY)~~
~~prof. Esa Räsänen (TAU)~~
~~apulaisprof. Aleksi Vuorinen (HIP henkilöstö)~~
johtava asiantuntija Kari Peräjärvi (STUK)

PUHEENJOHTAJA vararehtori Paula Eerola

ESITTELIJÄ johtaja Katri Huitu

ASiantuntijat varajohtaja, tutkimuskoordinaattori Antti Väihkönen,
talouspäällikkö Niko Ossberg

SIHTEERI hallintopäällikkö Tuulikki Laurila

1. Kokouksen avaaminen ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Henkilöstön nimeämä johtokunnan varajäsen Venus Keus on 26.11.2019 ilmoittanut haluavansa erota johtokunnan jäsenyydestä. Varajäseneksi Keusin tilalle johtokunnan loppukauden ajaksi 31.3.2022 asti tulee apulaisprofessori Aleksi Vuorinen, joka sijoittui henkilöstön keskuudessa pidetyissä johtokunnan henkilökunnan edustajan vaaleissa kolmanneksi.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00 ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

3. Johtokunnan edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään johtokunnan 3/2019 kokouksen pöytäkirja (*liite 1*).

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a.* Valmisteluryhmän 1–2/2020 kokousten muistiot (*liitteet 2–3*)
- b.* HIP:in johtosääntö 8.1.2020 (*liite 4*)
- c.* Jatkosopimus STUK:in liitännäisjäsenyydestä 2020–2022
- d.* H2020 network VBSCan meeting 19.2.–21.2.2020 ja Meet Particle Physics -yleisö tapahtuma Tiedekulmassa 19.2.2020
- e.* LISA Day Kumpulassa 27.2.2020
- f.* CERN International MasterClasses Kumpulassa 4.3.2020
- g.* kesäharjoittelu CERN:issä 2020: 55 hakijaa, joista 15 valittiin: 6 Aalto, TAU 4, HY 2, JYU 2, TY 1
- h.* HIP:in tutkimukseen liittyviä rekrytointeja jäsenyliopistoissa: Sami Räsänen Jyväskylän yliopiston yliopistonlehtoriksi 1.1.2020 alkaen
- i.* staff scientist aloitti 1.3.2020 työnsä Ilmaisineläjälaboratoriossa (37:stä hakijasta viisi haastateltiin)

5. Toimintakertomus vuodesta 2019

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintakertomus. HIP:in toimintakertomus vuodesta 2019 on pöytäkirjan liitteenä (*liite 5*). Toimintakertomus sisältää katsauksen vuoden 2019 toimintaan ja talouteen sekä tilastoja tuloksista ja henkilöstöstä.

Esitys: Johtokunta hyväksyy HIP:in toimintakertomuksen vuodesta 2019.

Päätös: Esityksen mukaan.

6. Vuoden 2020 lopussa päättyvät projektit

Vuoden 2020 lopussa päättyvät kolmivuotiset projektit:

Ydinaineen ohjelma:

ISOLDE

Teknologiaohjelma:

MSM (Accelerator technology: modules, structures and manufacturing)

GAMMA (Diagnostics: novel gamma-ray spectroscopy for radioactive materials testing)

MAT (Accelerator technology: materials)

BIGS (Materials for big science installations)

RADMED (Radiation metrology for medical applications)

BIC (Business Incubation Centre)

Johtokunta päättää 2/2020 kokouksessaan 1.1.2021 alkavista tutkimusprojekteista.

Johtokunta keskusteli teknologiaohjelman jatkosta. Teknologiaohjelman uusia projekteja valmistellaan yhteistyössä jäsenyliopistojen ja STUK:in kanssa.

7. HIP:in jäsenyliopistojen rahoitusosuudet 2021–2024

HIP:in jäsenyliopistojen vuosittaiset HIP-maksuosuudet ovat pysyneet samoina vuosina 2016–2020: HY 695 000 euroa (sisältää hallinnon laskennallisen osuuden), JYU 140 000 euroa, Aalto 140 000 euroa, TAU 35 000 euroa, LUT

20 000 euroa. HIP:in jäsenyliopistojen väliset neuvottelut jäsenyliopistojen maksuosuuksista HIP:in rahoitukseen käydään kuluvaan vuoden aikana.

Sopimuksessa Fysiikan tutkimuslaitoksesta vuodelta 2006 todetaan tutkimuslaitoksen rahoituksesta seuraavaa:

Laitokselle osoitetaan alan valtakunnallisten tehtävien perusteella valtion talousarviorahoituksessa erillisrahoitusta, minkä lisäksi laitos saa rahoitusta Helsingin yliopistolta hallinnoijayliopistona sekä tutkintotavoitteen perusteella määräytyvää rahoitusta kaikilta yliopistoilta. Tuloksen perusteella määräytyvän rahoituksen määrästä yliopistot sopivat kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Laitoksella voi olla edellä mainitun lisäksi myös muuta rahoitusta.

Mikäli laitoksen rahoituksessa tapahtuu merkittäviä muutoksia, yliopistot sitoutuvat neuvottelemaan muutosten vaikutuksesta laitoksen toimintaan.

Rahoituksen kolmivuotiset kaudet vastasivat OKM:n ja yliopistojen välisiä sopimuskausia, jotka ovat sittemmin muuttuneet nelivuotisiksi – nyt käynnissä on kausi 2017–2020. Näin ollen on tarkoituksenmukaista sopia jäsenyliopistojen HIP-maksuosuuksista nelivuotiskaudeksi 2021–2024.

HIP:in johtokunta totesi kokouksessaan 2/2017 panostuksen HIP:iin olevan yliopistoille ennen kaikkea strateginen valinta, eikä yliopistojen rahoitusosuuksien ole syytä määräytyä yksinomaan tutkintojen ja muiden indikaattorien perusteella. Johtokunta kiinnitti huomiota CERN:in suureen näkyvyyteen ja vahvaan asemaan myös tiedeyhteisön ulkopuolella, mikä osaltaan tukee CERN-tutkimustoimintaan panostamista kansallisella tasolla. HIP:in jäsenyliopistot sopivat 17.10.2017 HIP-maksuosuuksistaan vuosille 2018–2020.

CERN:in jäsenyys edellyttää riittävää kansallista panosta tutkimustoimintaan Suomessa, tyypillisesti vähintään 30 % CERN:in jäsenmaksusta.

HIP:in valtakunnallisen tehtävän rahoitus on OKM:stä saadun tämänhetkisen tiedon mukaan 2,5 miljoonaa euroa / vuosi kaudella 2021–2024, kun se kuluvalle rahoituskaudella on ollut keskimäärin noin 3,2 miljoonaa euroa / vuosi.

HIP:in johto yhdessä CERN:in kansainvälisten asioiden johtajan Charlotte Warakaullen kanssa tapasi alkuvuodesta tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososen ja keskusteli HIP:in rahoituksesta. Ministeri korosti CERN- ja FAIR - tutkimuksen tärkeyttä, ja totesi, että yliopistojen rahoituskehys vuosille 2021–2024 mahdollistaa yliopistojen omaehtoisen HIP:in rahoittamisen.

HIP:in valtakunnallisen rahoituksen raju pudotus tulevalle nelivuotiskaudella korostaa yliopistojen neuvottelujen merkitystä.

Johtajan muistio on pöytäkirjan liitteenä (*liite 6*). Asia oli esillä keskusteluasiana.

HIP:in jäsenyliopistojen väliset neuvottelut yliopistojen HIP-rahoitusosuuksista vuosina 2021–2024 ovat alustavasti kesäkuussa.

8. SAB:in kokoonpano 1.9.2020 alkaen

HIP:in 8.1.2020 johtosäännön 8 §:n mukaan tutkimuslaitoksella on tieteellinen neuvottelukunta, jonka toimikausi on neljä vuotta. Neuvottelukuntaan kuuluu jäseninä 6-10 kansainvälisesti ansioitunutta asiantuntijaa tutkimuslaitoksen harjoittaman perustutkimuksen ja teknologiatoinnin aloilta. Neuvottelukunnan jäsenistä vähintään puolet on ulkomaalaisia. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida HIP:n toimintaa ja antaa sitä koskevia suosituksia johtokunnalle. Johtokunta nimeää neuvottelukunnan jäsenet.

HIP:in 25.11.2010 työjärjestyksen mukaan tutkimuslaitoksen johtokunta nimeää neuvottelukunnan puheenjohtajan ja kutsuu neuvottelukunnan tehtäväänsä. Neuvottelukunta kokoontuu johtokunnan puheenjohtajan aloitteesta.

Neuvottelukunnan jäsenet ovat professori Barbara Erazmus (CERN ja CNRS), professori Nigel Glover (Durham University), TkT Kalle Härkki (Outotec), Dr. Manfred Krammer (Physics Department, CERN), professori Wolfram Weise (Technische Universität München), Angela Bracco (Istituto Nazionale di Fisica Nucleare) sekä professori Barbro Åsman (Stockholms universitet), joka toimii SAB:in puheenjohtajana. Tutkimuslaitoksen tieteellisen neuvottelukunnan (SAB) toimikausi päättyy 31.8.2020.

HIP:in käytäntönä on ollut, että SAB:in jäsenet toimivat neuvottelukunnassa korkeintaan kaksi peräkkäistä nelivuotiskautta. Tieteellisen neuvottelukunnan puheenjohtaja Barbro Åsman sekä jäsenet Barbara Erazmus ja Wolfram Weise ovat näin ollen eroamisvuorossa. Ks. liite 7.

Esitys: Johtokunnan puheenjohtaja yhdessä tutkimuslaitoksen johtajan kanssa valmistelevat neuvottelukunnan valintaa johtokunnassa käydyin keskustelun pohjalta. Johtokunta nimeää puheenjohtajan ja jäsenet sähköpostikokouksessa tai viimeistään 2/2020 kokouksessaan.

Neuvottelukunnan palkkiot pidetään entisellään: vuosipalkkio puheenjohtajalle 2300 €, vuosipalkkio jäsenelle 1400 € ja palkkio puheenjohtajalle ja jäsenelle osallistumisesta kokoukseen 1400 €.

Päätös: Esityksen mukaan.

9. HIP:in pitkän aikavälin strategia

HIP:ille laadittavan pitkän aikavälin tutkimusstrategian tarkoituksena on luoda kokonaiskuva tutkimuslaitoksen tämänhetkisestä tutkimustoiminnasta ja toimintaympäristöstä, ennakoida toimintaympäristön muutoksia ja tutkimuksen kehityssuuntia sekä määritellä tutkimuslaitoksen tutkimustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteet sekä keskeiset toimenpidekokonaisuudet. Strategian aikajänne vaihtelee ohjelmakohtaisesti. Pitkän aikavälin strategian pääpaino on tutkimuksessa, mutta siinä huomioidaan myös tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja työhyvinvointiin liittyviä näkökohtia.

Strategialuonnoksen laadintaan on osallistunut valmisteluryhmän lisäksi laajasti HIP:in tutkimusyhteisöä. Strategialuonnosta on käsitelty HIP:in johtokunnan

2/2019 kokouksessa, HIP:in torikokouksessa 3.10.2019, HIP:in henkilöstökouksissa CERN:issä 26.11.2019 ja Helsingissä 29.11.2019. Strategialuonnos on asialistan liitteenä (*liite 8*).

Strategia on tarkoitus hyväksyä johtokunnan kokouksessa 2/2020. Strategiassa huomioidaan Euroopan hiukkasfysiikan strategia, joka oli tarkoitus hyväksyä toukokuussa 2020, mutta koronatilanteen johdosta strategian hyväksymisen aikataulu on avoinna.

10. Tulevia tapahtumia

- NuPECC kokous 16.10.–17.10.2020 Jyväskylässä
- CERN:in BootCamp siirtyy vuoteen 2021
- SAB:in kokous 17.8.–18.8.2020 Helsingissä

11. Muut asiat

Ei muita asioita.

12. Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan seuraava kokous pidetään syys-lokakuun vaihteessa. Tarkempi ajankohta valitaan doodle-kyselyn perusteella. [Kyselyn perusteella kokouksen ajankohdaksi valikoitui keskiviikko 7.10.2020 klo 9.00–11.00.]

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.55.

Paula Eerola
Vararehtori, johtokunnan puheenjohtaja

Tuulikki Laurila
Hallintopäällikkö, johtokunnan sihteeri

Päätös on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä (RIIHI).

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus